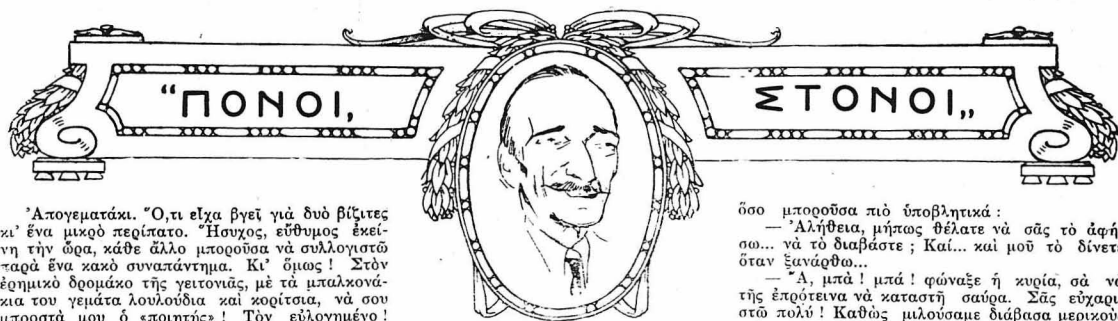

ΕΚΔΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΤΟΥ Χ. ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

’Απογεματάκι. ’Ο,τι ειχα βγει για δυό βιζιτες κι’ ένα μικρό περίπατο. Ήσυχος, εὐθυμος ἐκείνη την ὥρα, κάθε ἄλλο μπορούσα νά συλλογιστώ παρὰ ένα κακό συναπάντημα. Κι’ ὅμως! Στὸν ἐρμηικό δρομάκο τῆς γειτονιάς, μετὰ τὰ μπαλκονάκια του γεμάτα λουλουδία και κορίτσια, νά σου μπροστά μου ὁ «ποιητής»! Τὸν εὐλογημένο! Μόλις με εἶδε, τράβηξε σάν κάμα ένα κόκκινο βιβλίο κι’ ἐπρέξε κατὰ πάνω μου ὄλος χαρὰ.

— Θά σοῦ τ’ἀστέλινα στὸ σπίτι, μου εἶπε, μὰ καλύτερα πού σὲ συναντῶ νὰ σοῦ τὸ δάσω στὰ χέρια σου. Χάνονται στὰ σινιά τὰ βιβλία!... ’Ορίστε! Εἶνε ἡ καινούρια μου Συλλογὴ!... Μοσκοβολοῦσι ἀκόμα τὸ μέλανι, ἀαααα!... Τὸ πρώτο ἀντίτυπο, φίλε μου! Πάρ’ το και διάβασέ το με καρδιά!

Και μὴ τὸ φρότωσε.
Τὸ πήρα,—τὶ νάκανα,—και οἰχόνοντας μιά ματιὰ στὸ ξόφυλλο, ἐγκουρίστησα τὸν ποιητὴ μὲ λόγια θερμά. ’Απὸ μέσα μου ὅμως καταριόμουσιν τὴν ὥρα και τῆ στιγμή. Στὸ δρόμο, προτιμῶ νὰ μὴ φορτώσου ἕνα λάχανο παρὰ ένα βιβλίο. ’Επειτα, τὶ ἦταν τὸ βιβλίο ἐκείνου; Μιά συλλογὴ ἀπὸ στίχους τοῦ γλυκοῦ νεροῦ,—τὸν ἤξερα δὴ τὸν ποιητή,—μὲ τὸν γελοιοῦ τίτλο: «ΠΟΝΟΙ ΣΤΟΝΟΙ»... Ποτέ δὲν θάχα τὸ θάρρος νὰ τὸ ἀνοίξω. Και νάμαι τώρα ὑποχρεωμένος νὰ τὸ σοῦνω μαζί μου στὶς βιζιτες, στὸν περίπατο, και νὰ τὸ κουβαλήσω στὸ σπίτι μου, γιὰ νὰ τὸ πετάξω σὲ μιά στίβα ἀπὸ ἀχρηστα ἐντυπα, τὴν πλῆγη τοῦ σαιτιοῦ!...

Μου ἤθελε νὰ τὸ πετάξω ἀμέσως σ’ ἕνα σωρὸ σκουπιδιῶν πού περιμενε τὸ κάρρο σὲ μιὰν ἀκρη τοῦ δρόμου. Μ’ ἀν γτίριζε ἀξάφνα ὁ ποιητὴς, πού δὲν εἶχε μακρύνει ἀκόμα; ’Επειτα, ἐν’ ἀκοπο βιβλίο, πρώτο ἀντίτυπο, πού μίριζε μελάνι, ὅ,τι και νάταν τὸ λυτήθικα. Τὶ θάλεγα και τὰ κορίτσια, πού εἶχαν παρακολουθῆσει ἀπὸ τὰ μπαλκονάκια τους τὴν τελετὴ τῆς προσφορᾶς; ’Α, δὲ συμφέρει νὰ ξαφνίξῃ κανεὶς ἐστὶ τὸν κόσμο!

Τράβηξα λοιπὸν μετὰ τὸ κόκκινο βιβλίο στὸ χέρι. Δυστυχῶς δὲ χωροῦσε σὲ χαμιά μου τσέπη. ’Εκείνος ὁ ποιητὴς εἶχε κάτι γερούκιλες, κάτι μαλλούρες και κάτι τσεπάρες! Πήγα ἐστὶν στὴν πρώτη μου βιζίτα.

’Ἦταν μιά κυρία ἡλικιωμένη, ἔξυπνη, φλόαρη και μ’ ἀρκετὸ φιλολογικό γούστο... ἄλλοτε. Γιατὶ μετὰ τὴν ἡλικία,—τὴν ἐγνωρίζα δεκαπέντε χρόνια,—ἀρχίξε νὰ χάνη τὴν αἰσθησὴ τοῦ καλοῦ. Μούλεγε ἀτέλευτα γιὰ τὴν κόρη τῆς πού σπούδαξε μουσικὴ στὸ Παρίσι και θάρχεταν σὲ λίγο νὰ δώσῃ ἕνα κονσέρτο, ἕσως και δυό... Μιλώντας, πήρε μιά στιγμὴ τὰ χέρια τῆς τὸ βιβλίο, πού τὸ εἶλ’ ἀφήσει στὸ χαμηλὸ τραπέζακι τοῦ καπνίσματος και, ἀνἀφηρημένη, ἀρχισε νὰ τὸ ξεφυλλίξῃ.

’Αχ, και νὰ τῆς ἄρесе! εἶπα μέσα μου. Νὰ τ’ἔθελε, νὰ μὴ τὸ ζητοῦσε... δανεικό!...
’Αλλὰ πού! Τὸ ξεφόραμα τῆς καλῆς κυρίας δὲν εἶχε φτάσει ἀκόμα ὡς ἐκεῖ. Σὲ λίγο, ἀφῆσε πάλι τὸ βιβλίο στὸ τραπέζακι μ’ ἕναν ἐνθρασιακὸ μορφασμό. Σὰ νὰ εἶπε:
’Τὶ σᾶξλες εἶν’ αὐτές; ’Ακόμα γράφουσι Στόνους!...
’Αξάφνα μου ἤθελε ἡ ἰδέα... νὰ ξεχάσω, φρίγοντας, τὸ κόκκινο βιβλίο ἐκεῖ στὸ τραπέζακι. Ἀλλὰ δὲν μὴ πέτυχε. Τῆ στιγμή πού τὴ χειροχοῦσα, ἡ ὑποχρεωτικὴ κυρία τὸ εἶδε ἢ τὸ θυμήθηκε. Και μ’ ἕναν τρόμο στὴ φωνή, σὰ νὰ μ’ ἔβλεπε νὰ τρέχω σ’ ἕναν γκρεμόν:
— Τὸ βιβλίο σας! ἰ! μὴ φύναξε. Μὴν τὸ ξεχάστε!...
— ’Α, τί ἀφήρημος! Μεροσί, κυρία!...
Κι’ ὅπως ὁ πνιγμένος πού πιάνεται ἀπὸ τὰ μαλλιά του, πρόσθεσα

ὅσο μπορούσα πιὸ ὑποβλητικά:

— ’Αλήθεια, μήπως θέλατε νὰ σᾶς τὸ ἀφήσω... νὰ τὸ διαβάστε; Καί... και μὴ τὸ δίνετε ὅταν ἐξαίρωθω...

— ’Α, μὰ! μὰ! φώναξε ἡ κυρία, σὰ νὰ τῆς ἐπρότεινα νὰ καταστῆ σαύρα. Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ! Καθὼς μλούσαμε διάβασα μερικὸς στίχους. Μου φτάνουν...

’Απελπισία! Φορτώθηκε πάλι τὸ ἀσήκωτο βάρος και τὸ κουβάρησα ὡς τὸ σεβαστὸ σπίτι τοῦ σεβαστοῦ φίλου, πού ἔφρετε νὰ τὸν ἰδῶ γιὰ μιά σεβαστὴ ὑπόθεσιν...

Μεσόκοπος κι’ αὐτός, πλούσιος, μακάριος. Στὸν καιρὸ του, και ἀνακατεῦσταν μετὰ τὰ γράμματα, και διάβαζε. Μ’ ἀπὸ τότε πού τοῦ φρότωσαν,—οἱ ἀλίτηροι!—τῆ διεύθυνση μιᾶς ’Εταιρείας, δὲν εὐκαιροῦσε ν’ ἀπολαμβάνη παρὰ τὸ «Ρωμὴ» τοῦ Σουρὴ καιὶ Σάββατο.

’Ας εἶνε. Πέταξα τὸ κόκκινο βιβλίο στὴν ἀκρη τοῦ καταπέτῃ και μίλησα μετὰ τὸ φίλο μου ὡς ἕνα ἔταρτο σοβαροῦτατα. ’Ε, αὐτὴ τῆ φροῦ τὸ ξεχάσα στ’ ἀλήθεια! Εἶνε θάματα μάλιστα πῶς θυμήθικα φρίγοντας και τὸ μπατοῦνι μου...

Βρήθηκα στὸ δρόμο μετὰ τὸ νοῦ μου ἀκόμα στὴν ὑπόθεσιν. Δὲν εἶχα ξεναθυμηθῆ τὸ βιβλίο, γιὰ νὰ χαρῶ πού τὸ ξεφορτώθικα. Ὅταν ἀξάφνα... ἀκούω ν’ ἀνοίγουν ἕνα τζάμι βιτσιναῖα, και βλέπω στὸ ἰσόγειο παρὰθυρὸ τὸ φίλο μου τὸν ἴδιο μετὰ τὸ βιβλίο στὰ χέρια!

— Δὲν εἶνε, νομίξω, δικὸ σου αὐτό;
— ’Α! ναι!... παρτόν, τὸ ξεχάσα... Εὐχαριστῶ πολὺ... Ἀλήθεια ὅμως, μήπως τυχὸν θέλεις!...

Δὲν πρόφτασα ν’ ἀποτελειώσω και τὸ βιβλίο με χτύπησε στὸν ὄμο. Ὁ φίλος μου μὴ τὸ πέταξε λέγοντας:

— Τί; νὰ τὸ διαβάσω; Ὅχι, εὐχαριστῶ. Ἐπαγα πρὸ πολλοῦ νὰ διαβάσω Στόνους, Πόνους, Τόνους, Φόνους!...

Πάει! Τώρα ἦμουν ὑποχρεωμένος νὰ τὸ κουβαλῶ και σ’ ὄλο τὸν καιρὸ. Νὰ εἶχε τουλάχιστο ξόφυλλο τῆς ἀνθρωπιάς! Μ’ αὐτὸ τὸ φλογόκοκκινο ἦταν ἀνυπόφορο! Μιά πρόσκληση, ἕνα ξάφνιασμα, μιά μούντσα στὰ μάτια τοῦ κόσμου. Θὰ νόμιζαν καιὶα πῶς τὸχα πάρει μαζί μου... γιὰ ἐπίδειξη!

Κυτταξα δεξιὰ κι’ ἀριστερά, μετὰ τὴν ἐπιδοῦ νὰ βρῶ κανέναν πιὸ πρόθυμο νὰ με ξεφορτώσῃ. Τίποτα! ἐκεῖνο τὸ βράδι, γιὰ τὴν τυχὴ μου, ὁ κοῦτοί εἶχαν γίνει ἀφαντοί. Παντοῦ ἔξυπνοι! Δὲν ἀπάντησα ὅτε κάποιος γνωστὸ μου «βιβλιοφάγο», ἀπ’ αὐτοῦ πού τὰ διαβάζουσι ὅλα, οὐτ’ ἕνα γραμά... φοιτητὴ, ποιητὴ ἐπίσης τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, πού ὠρισμένως γὰ κώκκινη συλλογὴ θὰ τὸν ἐνδιέφερε...

Περγόνοντας ἀπὸ τὸν καπνοπώλη μου, στὴν πλατεῖα τοῦ Συντάγματος, σκέφθικα μιά στιγμὴ νὰ τοῦ ἀφήσω τὸ βιβλίο νὰ μὴ τὸ φυλάξῃ τάχα ὡς τὸ γυρισμό, και νὰ γυρῶ ἀπὸ ἄλλο δρόμο... Θυμήθικα ὅμως πῶς ἀπὸ τὸ ἴδιο καπνοπώλετο φωνίξε κι’ ὁ ποιητὴς. Κάποτε βέρβαι μὴ καπνοπώλης θὰ τοῦ τῶλεγε, ὁ ποιητὴς θὰ μὴκανε φριχτὰ παρατόνα γιὰ τὴ «λὴθῆ» και θάμου ὑποχρεωμένος νὰ δικαιολογηθῶ και νὰ τὸ ξενατάσω.

Τὸν ἴδιο κίνδυνο ἔτρεχα ἀν τᾶφνα στὸ ζαχαροπλαστεῖο, στὸ καφεοῖ, στὸ ἐστιατόριο... Ἐκείνο τὸν καιρὸ, βλέπετε, δὲν εἶμαστε στὴν Ἀθῆνα παρὰ δέκα ἀνθρώπων, πού συγνάξουμε στὰ ἴδια κέντρα και γνωριζόμαστε ὅλοι σὰν τὰ κάλκινα ἄσπρα...

’Απελπισμένος ἀπ’ ὄλες τὶς μεριές, νευριασμένος, φοουριζμένος και κουρασμένος σὰ νὰ σήκανα ὀκάδες, πέρασα κι’ ἀπὸ τὰ γαμεφρα τῆς ἐρημεριδὸς ὅπου ἦμουν τότε συνεργάτης.

**ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ
ΕΙΠΕ Ο ΧΑΛΑΣΜΟΣ**

Εἶπε ὁ Χαλασμός: Ἄγᾶλια, ἄγᾶλια
Θά σὲ καταλύσω ἐσε, Ζωή.
Μιά βουβὴ και μιά ἀνόητη στ’ ἀνθογαλῖα
Μιά ραγιαματιά μὴ φτάνει αὐτή.

Εἶπε ὁ Χαλασμός: Ἄγᾶλια, ἄγᾶλια
Θά σὲ καταλύσω ἐσε, Ζωή.
Μεσ’ τᾶσᾶλετα ἀχρογιᾶλια
Τῶν κυμάτων ἡ ἀγκαλιά μου φτάνει εὐτή.

Εἶπε ὁ Χαλασμός: Ἄγᾶλια, ἄγᾶλια
Θά σὲ καταλύσω ἐσε, Ζωή.
Στὰ γερά και στὰ σκληρά, στὰ μάγμαρα ὄλα
Τοῦ νεροῦ ἡ σταλιά μου φτάνει αὐτή.

Τραγὰ θέλω σ’ ἕνα τέλος νὰ σὲ φέρω,
Καθὼς εἶνε ἡ χάρες σου τρανές.
Τοὺς μεγάλους τοὺς θανάτους ἐγὼ ξέρω.
Πῶς τοὺς δίνουν οἱ μικρὲς οἱ ματαιιές.

K. ΠΑΛΑΜΑΣ

Έτσι κατά τύχη, γιατί ήταν στο δρόμο μου,—όδος Φιλελλήνων—είδεμυ το άρθρο μου το είχα στείλει από το μεσημέρι.

Άμα όμως είδα, εκεί στην είσοδο, μεγάλο, καινούριο, προκλητικό το γραμματοκομβότιο, μου ήρθε η ψύξη... σατανική ιδέα απ΄ όλες! Νά ριξώ, νά πετάξω, χει-μέσος σαν έκθετο το κόκκινο βιβλίο και... ό,τι γίνει άς γίνει! Επιτέλους δεν θα τό πετούσα στα σκουπίδια του δρόμου. Θα τόβρισκαν, θα νομίζαν πως τό στέλνει στην εφημερίδα ό ποιητής, μπορεί νάνήγγελαν και την έκδοσή του, μπορεί άκόμα,—ήξερα κι΄ έγω ποιός έξυπνος συντάκτης θα τό διάβαζε;—να τό έκριναν κ΄ ένθουσιαστικά.

Ό,τι ήθελαν! Άς έγραφαν μακάρι πώς ήταν τό άριστοεργημα τών αιώνων! Έγώ νά τό ξεφορτωθώ.

Τότα και τόκανα.

Στην είσοδο, έκεινη την ώρα, δεν ήταν κανένας. Με κάποια στέρέωση, τό βιβλίο πάρασε από την τρύπα του κουτιού.

Όφρ!... Έφωνα νάποτελειώσω τόν περιπάτο μου, έλαφρός, άνακουρισμένος, χαρούμενος όπως είχα ξεκινήσει.

Την άλλη μέρα, στό σπίτι μου, ενώ ήσυχαζα τ΄ άπομεινέρο, ζαλιωμένος στό ντυβάρι του γραφείου και σκεπτόμενος κάθε άλλο από τη χρεσινή μου περιπέτεια, άκούω άξαφνα νά χτυπούν και νά τρανιάζουν την κλειδαμμένη πόρτα.

Πετάχτηκα θυμωμένος καί φώναξα :

— Έί ποίος είνε ; Δέ σάς είπα νά μή μ΄ έννοχλείτε αυτή την ώρα ;

— Η φωνή του μικρού μου υπηρέτη απέξω :

— Μά είνε άνάγκη... Σάς γυροεύω από την εφημερίδα...

Από την εφημερίδα ;... Στάσου, γιατί τό πράγμα άλλαζε ! Μπορεί νά μήν ήταν ούτε φύλλον ήδημα ! μπορεί όμως νά είχε κρυχθεί κι΄ ό πόλεμος κατά της Τουρκίας...

Ό υπηρέτης μου αυτό τόξερε : Μόνο άμα με γύραεαν από την εφημερίδα, είχε τό δικαίωμα νά με έννοχη, ό,τι ώρα κι΄ άν ήταν.

Άνήσυχος, σχεδόν φοβισμένος, ξεκλειδώνω, άνοιγω και τί νά ιδώ ;

Τό κόκκινο βιβλίο !

Τό κρατούσε και μου τό έτεινε ό Γιώργης, τό παιδί του γραφείου !

Νά πάρ΄ ή όγγή !

— Και γι΄ αυτό μόνο ήρθες, μόρε Γιώργη ;

— Βέβαια... Στο γραφείο, βλέπετε, τά βιβλία γάνονται. Τά παίρνει άφώτητα ένας κι΄ άλλος... Ό κύριος διευθυντής, άμα είδε πως αυτό είνε γιά σάς, μου είπε νά σάς τό φέρω άμέσως μή σάς τό πάρουν.

— Κι΄ έτσι,εξ, κακόμοιρο...

— Χρόος μου !

— Μά καλά ! από πού είδε ό κύριος διευθυντής πως τό βιβλίο αυτό είνε γιά μένα ;

— Ούτρεκα με θυμό, σά νά μου είχε άποδώσει ό άνθρωπος κανένα έγκλημα. Ούτε ταινία έχει, ούτε έπιγραφή, ούτε διάβολο !

Αμ έδώ ; έκαμε ό υπηρέτης με ζαχαρένιο χαμόγελο.

Και γύρισε τό κόκκινο ξωφύλλο.

Άλλοίμονο ! Αυτό δεν τό είχα ιδεί, δεν είχα συλλογητεί ! Άληθινά τό πρώτο εκείνο αντίτυπο ήταν δικό μου. Στο άπομεινά ξωφύλλο, τό άστρο, ό κακόμοιος ό ποιητής είχε γραμμένη «ιδιοχείρας» τη σχετική άφιερωση !

Δέν είχα παρά νά ύποταχθώ στό μοιραίο.

Ευχαριστήσα τό Γιώργη, μήνυσα τις θεομώτατες ευχαριστίες μου στον κ. διευθυντή, πήρα τό βιβλίο και τό άφησα,—δέν τό πέταξα πεία,—σε μία στίβα από άχρηστα έντυπα—την πληγή του σαιτιού μου...

Άλήθεια, πόσα έχω ! Άπό μέρα σε μέρα, ή στίβες τους πληθαίνουν, ύφώνονται, θεριέβουν νά με πνίξουν. Πού τόπος πεία και γιά κανένα χρήσιμο !... Και νά συλλογιέμαι πως δεν ύπάρχει τρόπος νά ξεκάμω αυτά τά βιβλία με τους Πόνους και Στόνους : Όλα έχουν... άφιερώσεις !

Γρηγόριος Ξενόπουλος

ΔΗΜΟΔΗ ΑΣΜΑΤΑ

Η ΓΑΪΤΑΝΟΦΡΥΔΟΥΣΑ

Παραθιράκια μ΄ όμορφα κι΄ όμορφοκαμωμένα, γιά πέρσει της κυρούλας σας της γαϊτανοφρυδούσας, νά βγή στ΄ άγνάκια νά τη δώ, [ν άποχαρητηθούμε ν΄ άφήσω γειά στά κάλλη της [και γειά στην όμορφη της νά την πουλήσω δεν μπορώ, νά [την χωρίσω όχι. Νά την άφήσω σε βουνό, φοβισίμ΄ από τους κλέφτες, νά την άφήσω τριτορατα, φοβισίμ΄ απ΄ τους διαβάτες, νά την άφήσω σε γιאלό, φοβισίμ΄ από τους ναύτες,

ΠΑΛΑΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΤΡΟΜΕΡΟΣ ΚΡΙΤΙΚΟΣ

Ό Ίταλός βαρύτερος Άλντιγκιέρι στό Παρίσι. Ή συμφωνία του με την Όπερα. Ό επίαλτης του αντίλεως κριτικού. Ή πληρώνει η... Ή μυστηριώδης σιγαροθήκη. Ό Άλντιγκιέρι ύπόσχεται... Ή κριτική. Τό ρεγάλο κ.τ.λ.

Κάποτε ή διεύθυνσις της Όπερας τών Παρισίων άποφάσισε νά συζητήσει γιά νά δώση μία σειρά παραστάσεων, έναν καθαρώς Ίταλικό θίασο. Έκάλεσε δέ προς τούτο, τους διασημότερους ήθοποιούς που είχε τότε ή Ίταλία. Υπό του Ίταλικού αυτού θιάσου επρόκειτο νά παιχθή πρώτη ή «Άιντα» του Βέρνι, με πρωταγωνίστρια την έακουστή Τερεζία Σίγκερ. Όταν όμως άπεφασίσθη νά παιχθή ή «Άιντα» είδαν ότι έλειπε ένας βαρύτερος γιά νά παίξη τόν ρόλο του Άμόνιασσο. Οι Ίταλοί πρωταγωνιστάι συνέστησαν τότε στην διεύθυνσι της Όπερας νά καλέση την Γκουστάντο Άλντιγκιέρι, ό οποίος έμενε τότε στη Βέρνα και ό οποίος έθωροίετο ως δ καλλιπρότερος γιά τόν ρόλο αυτό. Η διεύθυνσις της Όπερας όμως δεν έγνωρίζε και τόσο τόν Άλντιγκιέρι και συνεπώς δεν ήθελε νά τόν αναλάβη γιά πολιν καιρό. Γι΄ αυτό του έστειλε τό ακόλουθο τηλεγράφημα :

«Έλάτε στό Παρίσι. Σάς προσφέρουμε όγκασίες λιρέττες γιά τά έξοδα του ταξειδιού. Θα ντεμπουτάρετε στην «Άιντα».

«Αν ή προσωπική σας έπιτυχία είνε τέτοια, όπως όλοι την εύλόγησα, θά μείνιε στην Όπερα γιά ένα έτος, με μισθό έξη χιλιάδων φράγκων τόν μήνα. Αν δεν ανταποκριθίτε όμως στις προσδοκίες της διεύθυνσεως και τού κοινού, θα διακόψουμε την συνεργασία μας εύθής μετά την πρώτη παράσταση».

Ό Άλντιγκιέρι δέν δίτασε στιγμή. Έφηνε άμέσως γιά τό Παρίσι. Έκει όμως τόν έλληροφόρησαν ότι γιά νά πετύχη δέν άρκούσε ή άξία του. «Έλρεπε νά προσφέρει μερικά χιλιοφραγκα στον περίφημο Παρισίω κριτικό Μ... γιά νά μή γράφη εναντίον του και τόν χαντακώσει. Ό παντοδύναμος κριτικός, σί καίτε καλλιτέχνη που τόν έπισκέπτετο, έδινε την σιγαροθήκη του γιά νά πάρη τοιγάρο. Έίτε έπαυσε τοιγάρο είτε όχι ό καλλιτέχνης έφρετε πάντως νά την κρατήσει λιγα δευτερόλεπτα στά χέρια του και νά βάλη με τρόπο μέσα τά χιλιοφραγκα !...

Ή πληροφορία αυτή άναστάωσε τόν δυστυχή Άλντιγκιέρι, διότι δέν είχε χρίματα διαθέσιμα. Σηκώθηκε μολαταίτα και πήγε νά κινή την καθιερωμένη έπίσκεψη στό γραφείο του κριτικού. Έκείνος τόν δέχτηκε μ΄ ευμέθεια, τόν ενεδαύρανε, του έίπε πολλά καλά λόγια και στό τέλος του έδωσε την περίφημη σιγαροθήκη του.

Ό Άλντιγκιέρι την κρατήσε μιά στιγμή στό χέρι του και έίπε στον κριτικό :

— Πρόπει νά ξέρετε, κύριε, ότι ή μεθανιανή παράσταση θά είνε γιά μένα τό πάλν. Είνε σάν νά παίξω στό χαρτί την τελευταία μου πεντάρα. Είμαι φτωχός και ή στιγμή αυτή που σας μιλώ δεν έχω στη τσέπη μου παρά μόνον τά έξοδα της έπιστροφής μου στη Βερόνα, άν άποτίγχο στη μεθανιανή παράσταση Γι΄ αυτό σήμερα τουλάχιστον δεν μπορώ νά έπαράσω... τάς ευχαριστίας μου σ΄ έκείνους που θά θέλήσουν νά με βοηθήσουν. Αν όμως έπιτύχω, τότε θά μπορέσω νά εκπληρώσω τις ύποχρεώσεις μου. Γι΄ αυτό ζήτώ μία προθεσμία από κείνους που πρόκειται νά με κρίνουν.

Και με αυτά τά λόγια έπέστρεψε την ταμπακέρα άδειανή στον κριτικό, ό όποιος χαιμόγελασε με συμπάθεια και τόν ενεδαύρανε άλλη μιά φράα.

Έπειτα από δυό μέρες δόθηκε ή παράσταση της «Άίντας», με μεγάλη έπιτυχία.

Τό κοινό έμενε κατενθουσιασμένο και απ΄ τό έργο και απ΄ τους ήθοποιούς.

Όλη την νύχτα έκεινη μετά την παράσταση ό Άλντιγκιέρι δέν μπόρεσε νά κοιμηθί. Άδημονούσε νά ξημερώση γιά νά διαβάση τις κρίσεις του τρομερού κριτικού.

Έπί τέλος ξημέρωσε κι΄ άνοιξε με χτυποκάρι τις εφημερίδες, γιά νά δη τί έγραφε ο κριτικός γι΄ αυτόν. Διάβασε λοιπόν στην σχετική θεατρική κριτική τά έξης :

«Ό Γκουστάντο Άλντιγκιέρι, είνε ένας καλλιτέχνης που άποσχεοι πολλά. Προσχωώς θα σάς πώ άν είνε ικανός νά κρατήση τις ύποσχέσεις τους».

Τό κοινό δέν μπόρεσε βέβαια νά καταλάβη τι έσημαινε αυτή ή φράσις. Άλλά ό κριτικός είχε συνηνενηθεί με τόν καλλιτέχνη. Και τό ρεγάλο εδούθηκε μετά λίγες μέρες γενναίο και ικανοποιητικό.